

ПОМОГАЈ БОГ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

8. číslo

Budyšin, julij 1954

Lětnik 4

Naš cyrkwinski dzeń / Kak w Rakecach běše

Zamolwići radu składuju

Serbscy fararjo, kantorjo, předstejerjo a druzi cyrkwinsky sobudželačerjo běchu so hižom sobotu, 26. junija, na puć do Rakec podali, zo bychy tam na farje wo wažnych prašenjach cyrkwinskeho žiwjenja wuradźowali. Předsyda cyrkwinskeho dnja, farar Lazer z Hodźija, wšitkich přítomnych wutrobnje postrowi. Pokaza na to, zo naše cyle žiwjenje, tež žiwjenje wěry, je wojowanje. Při tym pak nima my jenož činić z widžomnymi wěcami, ale z demoniskimi mocami. Runje z tym je wšo naše wojowanje wobčežowane a woznamjenjene. Naše zeždźenje pak na cyrkwiskim dnju chce služil našemu posylnjenju runje na tutym polu!

Potom so wosadny farar Šolta słowa jimaše, wšitkich přítomnych w swojej wosadze lubje witajo, a měješe zajimawy přednošk wo tak mjenowanych „ekumeniskich prašenjach“, t. r. wo prašenjach swětadalokeho křesćanstwa. „Oekumene“ je puć jednanja křesćanskeje cyrkwy, kotraž je drje ze wšelakami wučbami džělena, može so pak w zhromadnej službje zaso zjednočić. Wón rěčeše wo stawiznach tuteho runje w poslednjey wójnje zaso posylnjeneho hibanja a pokazowaše potom na druhu polnu zhromadiznu swětoweje cyrkwinskeje rady, kiž so lětsa w awgusće w Ewanstonje w Americy wotměje. Wažny tema tuteje konferency, kiž tež nas w Serbach zajimuje, je prašenje, na kajke wašnje cyrkej džensa zaso puć k tym wotnjeje zdaleny namaka. Přednošk sčěhowaše žiwa rozmołwa, na kotrejž so tež naši bratřa lajikojo z horliwosću wobdžělowachu.

Farar Wirth z Njeswaćidła rozprawi potom wo svojich nazhonjenjach při wudawanju našeho wosadnika „Pomhaj Bóg“ a

při podawanju nabožinskeje wučby na serbskej wyšej šuli. Njeh tola wšitcy starši swoje džěci na wyšej šuli w Budyšinje napominaju, tute hodžiny tam swěru a porjadnje wopytować!

Wažne je tež, štož přítomni na koncu jednohlosnje wobzamknychu. To běše dwojake.

- a) Na každy pad je trěbne, zo ewangelscy Serbja su tež oficielnje w EKD (w němskej ewangelskej cyrkwi Němskeje) zastupjeni. Zhromadžizna předsydstwu nadawda, to, štož je nuzne, při zamolwitych městnach namjetować.
- b) Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń ma so jako cylk hišće bole skručić. K tomu ma so nazymu rada štyrjoch fararjow a štyrjoch lajikow wolić, kiž potom předsydstwo cyrkwinskeho dnja twori.

Tak běše čas sobotu popoldnju

Boži dom w Rakecach

hač do wječornych hodžin z pilnym a napinacym džělom wupjelnjeny. Wječor so hišće na rjanych swětlowobrazach z našeje serbskeje domizny zwjeselichmy, kotrež běše farar Wirth sam znottowil a nam nětk pokazowaše. Z tym so na zajimawe a přečelne wašnje přeni dzeń našeho cyrkwinskeho zjězda skonči.

Na bohatych serbskich kemšach

Haj, bohate běchu tamne serbske kemše, na kotrež nas njedzělu dopoldnja zwony rjaneho Rakečanskeho Božeho doma zwolacnu; přetož bohata ličba lubych Serbow ze wšěch koncín našeje Lužicy běše přichwatała, z blizkosće pěši abo z kolesami, ze zdalenyh wosadow z awtami abo ze železnicu! Kajki krasny napohlad je to tola, hdyž telko serbskich wěrjacych Boži dom pjelni, hdyž so ducy wotemše postrowichu na dobre, zdobne wašnje: „Z Božeho słowa witaj!“

Na kemšach měješe wosadny duchowny Šolta woltarou službu, a farar Albert z Malešec předowaše. Založi swoje słowa na epistolu 2. njedzěle po swj. Trojicy, 1. Jana 3, 13-18. Na jasne wašnje, kiž k wutroboje džěše, nam wažnotu a wuznam woprawdžiteje křesćanskeje lubosće před woči staješe. Tajka lubosće pak so njewopokazuje jenož ze slowami ani z jazykom, ale ze skutkom a woprawdže. A při tym je Knjez Chrystus sam z wulkim příkladom!

Mjez nami přebywaše naš nowy saksy krajny biskop lic. Noth z Drježdžan. Na tym so jara zwjeselichmy, zo běše přěnu skladnosć wužiwal, k nam přině a nas strwić. Sčini to z hronom z 1. Jak. 1, 21: „Přimajće słowo z čichej myslu, kotrež je do was šćěpjene!“ Tuto słowo krótko

Tež sakski nowy biskop lic. Noth běše mjez nami (druhi z lěwa)

wukladowajo so prašeše, hač we nim njeje to jedne přećiwo druhemu. Kak možemy to přijec, štož je hižom do nas šćěpjene? A tole je temu tak. Kak rjenje je, hdyž je po starym, dobrym wašnju do doma, swojby, luda, ludstwa Bože slowo twjerdže zašćěpjene! Runje lutherska cyrkej je přeco wědzala, zo ma ewangelij činić z ludstwom a z maćerščinu! A tola njesmě so při tym jednać jenož wo morwe wašnje a stary dobry naložk bjez žiwjenja! Naši wotcojo su wěrić, ale njesu mohli wěrić za nas džensnišich! My dyrbymy sami z nowa po tutym puću wěry ze swojimi džěćimi hić Toholdla napomina nas japoštoł: „Prijmajeće slowo!“ A nic jenož na njezdželskich ale tež na wšědných dnjach ma nas tuto slowo přewoźec! — To běše woprawdžite biskopowe slowo a postrowjenje, za kotrež so jemu wutrobnje džakujemy.

Po nim rěčeše Budyski superintendent Busch, nas na to dopominajo, zo je hižom někotre razy k nam Serbam rěčal a zo někotre jemu znate wobličo mjez kemšerjemi widži. Tež won załoži so na słowa w lisće swj. jakuba na 2. stawje. w spočatku a praješe, zo tam je rěč wo wšelakich rozdžělach na swěće. Tak so rozez nawamy w rěči a w ludstwje. A my mamy to woprawdže wobdźiwować, hdyž je so serbski lud lětstotki dolho mjez Němcami zdžeržal! Haj, tajke rozdžěle rěče a luda su date; my pak njesměmy žadne wopaćne rozdžěle činić, ale dyrbymy wědžec, zo smy wšitcy jedni w Chrystusu!

Farar Syguš z Wulkich Zdžarow nas postrowi jako zastupnik Zhorjelskeho konsistorstwa a nam praješe, zo njeje přeco možno, zo so cyrkwinska wyšnosť sama wobdžěluje. Tež won počahowaše so — kaž wšitcy čí, kiž před nim rěčachu — na slowo, kotrež bě date po porjadu cyrkwinskeho lěta na 2. njezdželu po swj. Trojicy — mjenujcy na Math. 9, 9—12, powolanje Mateja. Tutón Matej stejše tehdom na mjezy mjez swojim starvm zastojnstwom jako clonik a mjez swojim nowym powolanjom jako Jezusowy wučobnik. Runje tak stejimy my džensniši křesćenjo přeco zaso na mjezy, a za to njech je nam runje ton cyrkwinski džen z wěstym symbolom a znamjenjom, kiž so wotměwa njedaloko wot mjezy dwěju krajneju cyrkwjow, mjenujcy sakskeje a bramborskeje. To nas pak njezdžěluje, ale hromadze slyšimy na Jezusowu prikaznju „Poj za mnu!“ Mějmy so tež po tym!

Jako posledni porěča nam naš serbski superintendent Mjerwa z Bukec, kiž so woprašaja: Što chcemy poprawom každe lěto na našich serbskich cyrkwinskih dnjach? Koždy Serb, kiž je cyrkwinsce zmysleny, wita tajke dny. A někotry sebi tež rad něšto wobhladyje w rjanej Lužicy. To pak njeje hlowna wěc! Ně, tak dyrbi być, kaž tamni Grekscy přińdžechu do templa Jeruzalemskeho, sebi z wutroby žadajo: „My chcyli radži Jezusa wohladać!“ (Jana 12,21) To chcemy, to sebi žadamy! A čijnmy kaž tamni Grekscy, kiž so njewobročichu na druhich, ale na wučobnikow sa-

mych! A kak rjenje, hdyž to potom Jezus sam wobkruća kaž tehdom, jako praješe: „Čas je přišoł, zo čłowski syn budže překrasnjeny!“

Potom předsyda cyrkwinskeho dnja hišće wozjewi, zo je tež wjele pisomnych postrowow došlo, a to wot ewangelskich bratrow w Čěskosłowakskej a wot prezidija němskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja, kotrež běchu hižom přečitane sobotu prjedy, štož so tež hišće raz sčini džensa popoldnju. Za wšitke postrowy, ertne a pisomne, so w mjenje cyrkwinskeho dnja wutrobnje podžakowa.

O, to běše dołha Boža služba. Naši lubi Serbja dyrbjachu swěru posluhać na wšitko, štož so jim praješe, a su to tež rad činili. Někotry potom wobswědči, zo to njebě přewjele, zo njeje so jim wostudžilo. „Ně“, tak rěkaše, „hdyž smy so na tajki daloki puć podali, chcemy tež něšto slyšeć a nazhonić!“ Wšak běchu kemše tež wupyšene z krasnym spěwanjom cyrkwinskeho chora, na kotrymž so spěwarjo ze susodnych wosadow wobdžělchu, a z rjanym piskanjom posawnskeho chora z Poršic a z Rakec. Najrjeńša pycha pak bě — a to směm hišće raz wuzběhować — nahladna ličba serbskich kemšerjow! —

Wutrobnje so džakujemy k kantorej Hajnikkej-Njeswaćidlskemu za jeho sobuskutkowanje a procu.

Tež čělo žada sebi swoje prawo

Naša duša bě woprawdže nasycena z Božim slowom. Běchmy so měli po Zbožnikowym slowje, zo čłowjek njeje jenož žiwy wot chlěba sameho, ale wot každeho slowa, kotrež přez Boží ert wuńdže. Ale tež čělo žada sebi swoje prawo. A runje tak kaž běše tehdom naš Knjez Chrystus tak smilny a nasyćí w pušćinje telko ludži, kiž běchu prjedy tak swěru na njeho posluchali, tak wobradži tež nam tu nětk bohaty wšědný chlěb.

Hospodna Rakečanska wosada běše při tym z jeho gratom. W štyrjoch hosćencach běchu blida kryte! Běše kaž w scěnju: „Jědžachu wšitcy a so nasyćichu!“ (Mark. 6,42) Wjesola towaršnosť nasta. Někotry namaka stareho znateho, kotrehož dolho wjacy njebě widžal, a zwjeseli so zasowidženja.

Potom bě hišće čas so přecho-

džować. Někotry běše w tamnišim domje za starych, hdžež tež krajny biskop běše a rěčeše. Ale čas chwataše. Hižom so zaso zazwoni. A hišće raz wšitcy do Božeho doma džěchmy.

Ja a mój dom chcemoj Knjezej služić!

Haj, pod tutym hesłom so nětko w Rakečanskej cyrkwi, kotruž běchmy hižom w poslednim čisle našeho wosadnika „Pomhaj Bóh“ zeznali, zhromadźichmy. Běchmy runje wuspěwali: „Ja a mój dom smy hotowi, zo bychmy tebi služili!“ Před wołtar stupi, rjenje a zdobnje po serbsku woblekana, naša luba ludowa pěsnjerka Hana L a w c y n a , kiž nětko w Hodźiju bydli. a přednjese nam swój prolog na tutu swjatočnosť.

Hišće raz so naš krajny biskop słowa jimaše a tón raz čisće wosobinscy nam rěčeše. Wón nam powědaše, zo jeho nan běše pobyl z předsydu Drježdžanskeho hłowneho bibliskeho towarstwa, kiž je tež nam Serbam přeco biblije w našej maćeršćinje wobstaralo a poskićilo. Hižom jako hólce a mlody čłowjek je hižom serbske biblije w rukomaj měl. A móžeše so dopominać na listowanje swójeho nana z njeboćičkim fararjom lic. M r o - z a k o m w Hrodzišću a z tehdomnišim wyším fararjom D o m a š - k u w Budestecach. Wot toho časa sem je jemu Serbstwo znate, a njeje ženje někak začuwal, jako by so jednalo wo cuzu wěc, kiž scwjacy njehodži w našim času a w našej cyrkwi. A džensa — tak skónči — je so jara zwjeselił, zo móžeše kemše w tutej našej tak rjenje a derje klinčacej rěči nazoni.

Haj, njech tuta naša luba maćeršćina nam pomha, zo bychmy my a naš dom na prawe wašnje Knjezej služili. Jako přeni rěčeše nětk k tutemu tematej farar Č e r - n i k z Wojerec. Wón pokaza na to, zo ma Knjez prawo, sebi tutu službu žadać, přetož rjeknje nam: „Ja sym Knjez, Twój Bóh! Njedyrbiš druhich bohow měć přimni!“ Kak běše w času Jozuy, kiž je tuto slowo tehdom jako mōcne wuznaće wuprajil, lud wohroženy z přibójstwom!

Cyle wosebje rjenje běše, zo njerěčachu jenož duchowni na cyrkwiniskim dnju. Runje hibanje němskich ewangelskich dnjow je naleznosť lajkow. Pola nas Serbow dyrbi to tež tak być. Tohodja

Před Rakečanskim Božim domom po kemšach

so wosebje wjeselichmy, zo nětko rěčeše nam bratr L u b j e ň s k i . blidarski mištr w Bukecach, kiž jako praktiski muž wo tym powědaše, kak so to praktiscy čini. Bohu Knjezej služić Jako wo tym rěčeše, kajke městno měješe njedzela a njedzelska Boža služba prjedy, jako na to dopominaše, kak kopate polne w prjedawšich časach kōzdu njedzela w lěcu a w zymje Bože domy běchu, zdaše so nam to być kaž bajka z druheho swěta. A tola běše temu woprawdže tak w času. kiž hišće njeje jara dołho zašol. A cyły dom bě wobdžěleny, hižo sobotu wječor so pobožny Serb a jeho dom přihotowaše na njedzela a Božu službu! Njedyrbjalo to tež džensa tak być? Nimamy my, kiž smy tu zhromadźeni na kemšach. wulki nadawk doma, druhim z dobrym příkladom być?

B o h u mamy služić, nic čertej. Wo tym měješe nam potom farar M j e l t k a z Klukša něšto prajić. Što to čini, čertej služić, to so tola pola nas njestawa, tak so snano někotry praša. A tola rěčnik derje dopokaza, zo tež někotry pola nas w našich wosadach čertej služi. mjenuje z přiwěru a kuzlarstwom. Štož da sebi karty klasé. štož da sebi wot někajkej tajkej žony rany zažohnować, štož bojaznje na wšelake předznamjenja, na mēšačk, na wēšte dny, kiž pječa zbožo abo njezbožo lubja, hlada, služi čertej a nic Bohu, dokelž su wšitke tute wěcy po swjatym pismje (3. Mojz. 20. 6.27; 5. Mojz. 18.9—14; Gal. 5.20; zjewj. Jana 21.25) zakazane. Cyle wosebje štrašne su tak mjenowane 6.

a 7. knihi Mójzasowe. kiž pak ni-maja ničo činić z Mójzasom abo z Božim slowom, ale su čertowski skutk a luty njerozum. Njezaběrajće so z tajkimi wěcami, ale služće Knjezej na prawe wašnje!

Haj, služće Bohu na prawe wašnje, tak na koncu farar L a z e r z Hodźija hišće raz napominaše, a njezabudźće, zo nimamy Knjezej jenož w Božej službje w cyrkwi služić, ale zo ma być cyle žiwjenje křescana Boža služba! Čińće kaž tamny muž, ducy wotemšé Druhi so jeho woprašaja: „Je Boža služba hižo nimo?“ — „Ně“, znapřećiwi, „hač dotal smy přédowanje jenož slyšeli, ale nětko chcemy hić a jo činić!“ Ja a mój dom chcemoj Knjezej služić, to rēka. naše cyle žiwjenje dyrbi jemu slušec, kiž je tak wjele za nas činił, našemu Knjezej a Zbōžnikkej Jezusej Chrystusej, kiž njech je wysoko chwaleny wot wēčnosťo do wēčnosťo.

Na koncu nam hišće farar W i r t h z Njeswaćidla postrowy našich ewangelskich bratrow w Čechach stołmači a wozjewi to, štož bě so sobotu na zhromadźiznje cyrkwiniskich sobudželaćerjow wobzamknyło. Farar A l b e r t , dopoldnja předar, popoldnju spěwar k Božej česći, zwjeseli nas z luboznymi, duchownymi kērlušemi, kotrež nam zanjese. Z modlitwu a požohnowanjom pušći nas naposledku naš luby serbski superintendent Mjerwa. A wšitcy džěchmy domoj džakowni. zo běše nam Bóh Knjez, kotremuž chcychmy služić, tajki rjany, žohnowany cyrkwiniski dzeń w Rakecach wobradžil. La.

Postrowy Serbskemu cyrkwinskemu dnjej w Rakecach, 26. a 27. junija 1954

Biskup nawječorneho distrikta ewangelskeje cyrkwy augsburgskeho wěrywuznača w Slowakskej

Zwolen, 24. 6. 1954

Serbski cyrkwinski dzeń w Rakecach

Slowakska ewangelska cyrkej augsburgskeho wěrywuznača (ew.-luth.) w CSR strowi Serbski cyrkwinski dzeń w myslu jenajkeje wěry do Trojeničkeho Boha Knjeza a přeje za wuradźowanje wjele wuspěcha a bohatstwo Božeho žohnowanja.

Za Waše přeprošenje wuprajamy Wam swoj wutrobny dżak. Prosimy pak wo zamołwjenje, zo njemožemy mjez Wami być dla kopjaceho so dźěla w cyrkwi a dla přihotowanja na Ewanston a Lipsk.

Dobročiwy Boh Knjez wostan z Wami wšěmi.

Z bratrowskim postrowom podp. **Katina**

biskup nawječorneho distrikta

Julius Krčméry

ew. a. w. biskup

Košice Jesénského č. 1

Košice, 7. 5. 1954

Wjелеwáženy bratře knjez Lazero předsyda

Serbskeho cyrkwinskeho dnja

H o d ž i j

Wjелеwáženy bratře předsyda!

Z dżakom kwituju přijěće přeprošenja na Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń, kotryž ma być 26. a 27. 6. w Rakecach.

Možu Wam bratrowsce wobtwjerdzić, zo bych so rady wobdžělił na Wašim tak wuznamnym cyrkwinskim dnju a so wokřewił na duši we Wašej bratrowskej towaršnosći, ale jězba k Wam njeje mi možna, kaž so tež njewobdžělu na zjězdze w Lipsku. Pojědu tam druzy.

W duchu wšak budu mjez Wami, dokelž mamy zhromadne towarstwo we wěrje wótcow, w našej slowjanskej krvi, a tež w našich luboznych slowjanskich réčach a jazykach. Tohodla Wam zawěrnje sprawnje slubju, zo budu so prócować, pěstować styki mjez lužiskimi Serbami a našimi slowakskimi wěrjacymi, zo bych u jich zwiski čím dale čím hłubše a skrućene k dobremu wo-

beju našej narodow a k rozkćěću našeje zhromadneje droheje ewangelskeje cyrkwy byle a zo byštej naše přichodne wuske zhromadne dźěło a naša bratrowska přezjednosć přinošowalej tež k wobtwjerdženju swětowego měra, po kotrymž sej džensniše čłowjstwo tak wěrnje žada . . .

Tuž prošu Wšehomocneho, zo by so jemu spodobało wuleć bohatstwo swjeho žohnowanja na Serbski cyrkwinski dzeń a kronować z wuspěchom jeho dźěło k lěpšemu kralestwa Božeho na zemi.

Sym z bratrowskim postrowom Wam w lubosći poddany

Julius Krčméry,

biskup narańšeho distrikta ew. a. w. cyrkwy

Synodna rada Čěskobratskeje ewangelskeje cyrkwy

Praha II, Jungmannova 9

w Praze, 3. 6. 1954

Serbski

ewangelski cyrkwinski dzeń

Wáženy bratře!

Sprawnje so Wam dżakujemy za Waše bratrowske přeprošenje na Waš cyrkwinski zjězd 26. a 27. 6. t. l. Dla krotkeho časa njebudže možno, wšitke trěbne formality dopjelnić za wustajenje pućowankeho pasa. Tohodla mamy za to, zo njemože z přítomnosću našich zastupjerjow ličić na Wašim zjězdze.

Naši zastupjerjo na němskim ewangelskim zjězdze wšak so radzi z Wami zeńdu štwortk, 8. junija, we 18 hodź., w Lipsku C 1, Nikolaikirchhof 3.

Do Lipska chcemy wuposłać prof. dr. J. B. Součka z komskeje fakulty, a dale dweju lajkow, wobaj staj člonaj našeje synodneje rady, a to dr. Lubomira Jelena a dr. Aloisa Šklenarfa.

Z přećom Božeho žohnowanja za jednanja Wašeho zjězda a z bratrowskim postrowom

Synodna rada čěskobratskeje ewangelskeje cyrkwy

Dr. V. Hajek
synodny senior

Postrow němškeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja do Rakec

Z Fuldy, hdžež prezident němškeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja bydli, přindže scěhowacy telegram:

„Serbskemu ewangelskemu cyrkwinskemu dnjej, w Rakecach zhromadženymi, prezidij němškeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja najwutrobniši postrow praji. Njeh Boh žohnuje Waše zjednoćenstwo a wobradzi Wam, štož su křescenjo dwaj tysac lěť dolho nazhonili, mjenujcy zo smědža so wjeselić. W nadźiji na wjesole zasowidženje w Lipsku.

Prezident D. Dr. Reinhold z Thadden-Trieglaff“

Holanscy kemšerjo